

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 104/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Martinom Hudákom, PhD., advokátom, Družstevná 31A, Sereď, proti uzneseniu Okresného súdu Galanta sp. zn. 17Tp/66/2023 z 31. októbra 2023 a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Tpo/64/2023 z 28. novembra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd uznesenie okresného súdu a uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať mu finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ bol pre obvinenie z viacerých trestných činov do 26. októbra 2023 stíhaný vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Príkazom prokurátora č. k. 2 Pv 313/23/2202-65 z 26. októbra 2023 bol prepustený z väzby na slobodu a obratom bol dodaný do výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu v inej trestnej veci. Uložený trest odňatia slobody sa mal podľa predpokladu vykonať 26. novembra 2023.

3. Počas výkonu trestu odňatia slobody bol sťažovateľ uznesením okresného súdu vzatý do väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného

poriadku s tým, že väzba sa začne vykonávať prepustením z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd súčasne väzbu sťažovateľa s poukazom na § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá. Krajský súd súčasne s poukazom na § 194 ods. 3 Trestného poriadku doplnil uznesenie okresného súdu v tom zmysle, že väzba sťažovateľa nebola podľa § 80 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku nahradená ani zárukou, ani písomným sľubom.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Obvineného možno vziať do väzby vtedy, ak sú na to splnené podmienky ku dňu vzatia do väzby. Okresný súd vzal sťažovateľa do väzby postupom podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku počas výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu v inej trestnej veci s tým, že väzba sa začne vykonávať po prepustení z výkonu tohto trestu na slobodu. Súd nemôže vziať obvineného do väzby *pro futuro*. Opačný výklad vedie k záveru, že súd ustaluje splnenie podmienok väzby nie v čase rozhodovania o väzbe, ale vo vzťahu k budúcnosti, teda k času začatia výkonu väzby. Takýto záver, ktorý je v rozpore s princípmi právneho štátu, bol uznesením krajského súdu aprobovaný.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K namietanému porušeniu sťažovateľom uvádzaných ustanovení ústavy a dohovoru uznesením okresného súdu:

7. Pokiaľ ide o uznesenie okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa (m. m. III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018, II. ÚS 236/2018, II. ÚS 272/2018, III. ÚS 175/2018, IV. ÚS 507/2020).

8. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. pozri IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014, III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018,

II. ÚS 236/2018, II. ÚS 272/2018, IV. ÚS 507/2020). So zreteľom na avizovaný záver ústavný súd nepovažoval za potrebné postupovať podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde a sťažovateľa nevyžýval na odstránenie nedostatku ústavnej sťažnosti, ktorý spočíval v tom, že sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepripojil kópiu uznesenia okresného súdu (§ 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.2. K namietanému porušeniu sťažovateľom uvádzaných ustanovení ústavy a dohovoru uznesením krajského súdu:

9. Ústavný súd uvádza, že väzba predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov do osobnej slobody a práv obvineného (m. m. napr. III. ÚS 26/01, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 581/2021, III. ÚS 103/2023, III. ÚS 435/2023). Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (m. m. napr. IV. ÚS 321/2022) pritom vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, kde sú implicitne obsiahnuté hmotné aj procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viacero čiastkových práv, ako napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (m. m. napr. III. ÚS 7/00, IV. ÚS 321/2022).

10. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. napr. I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07, II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, IV. ÚS 321/2022). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (m. m. napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 321/2022), s ktorým musí byť v súlade.

11. Pokiaľ ide o právomoc ústavného súdu vo väzobných veciach, ústavný súd akcentuje, že táto predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba (m. m. napr. I. ÚS 147/09, II. ÚS 94/2012, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 581/2021, III. ÚS 103/2023, III. ÚS 435/2023). Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzuje na posúdenie otázky, či je odôvodnenie uznesenia krajského súdu ústavno-právne akceptovateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli podnietiť také rozhodnutia a postupy krajského súdu v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by predstavovali zjavný omyl či exces, čím by sa dostávali do roviny evidentného popretia samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. napr. I. ÚS 299/2022, IV. ÚS 556/2023).

12. Ústavný súd uvádza, že výkon trestu odňatia slobody (eventuálne doplnený obmedzeniami zodpovedajúcimi účelu väzby podľa § 84 Trestného poriadku) má vždy prednosť pred väzbou, a to aj už vykonávanou, keď po ukončení výkonu trestu odňatia slobody môže väzba pokračovať [§ 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku; m. m. IV. ÚS 468/2022]. Tomu zodpovedá aj judikatúra ústavného súdu (m. m. napr. III. ÚS 79/00, III. ÚS 94/01). V sťažovateľovej veci všeobecné súdy rozhodli o pokračovaní väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba), z ktorej bol sťažovateľ prepustený

26. októbra 2023 pre nastúpenie výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody uloženého mu v inej trestnej veci, pričom väzba mala pokračovať po prepustení sťažovateľa z poukazovaného trestu na slobodu.

13. Z uznesenia krajského súdu v podstatnom vyplýva, že konkrétne skutočnosti vedúce k identifikovaniu dôvodu väzby existovali tak v čase vydania uznesenia okresného súdu, ako aj v čase rozhodovania krajského súdu ako súdu sťažnostného. Neuniklo v tejto súvislosti pozornosti ústavného súdu, že krajský súd rozhodoval o väzbe na podklade sťažovateľovej sťažnosti, ustálic dôvodnosť väzby s poukazom na konkrétne súvislosti objektivizované v bode 15 odôvodnenia uznesenia krajského súdu v čase, keď sťažovateľovi skončil výkon trestu odňatia slobody uloženého mu v inej trestnej veci. Krajský súd pritom podotkol, že väzba nekoliduje ani nekonkuruje výkonu trestu odňatia slobody a nemôže nastať ani situácia, aby sťažovateľ vykonával väzbu namiesto výkonu trestu odňatia slobody. Napokon ústavný súd v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi uložený v inej trestnej veci, poukazuje na pomerne krátky časový predstih, s ktorým všeobecné súdy rozhodovali o väzbe. Tento poukaz ústavný súd uvádza so zreteľom na potrebu zachovania určitého nevyhnutného časového rámca na účel náležitého dodržania (uskutočnenia) korešpondujúceho procesného postupu a korektného vykonania jednotlivých procesných úkonov predvídaných Trestným poriadkom v súvislosti s rozhodovaním o väzbe.

14. Za takto vymedzených skutkových, časových a právnych súvislostí sa všeobecné súdy podľa názoru ústavného súdu nedopustili omylu alebo vybočenia, ktoré by bolo na príčine neudržateľnosti rozhodnutia obmedzujúceho osobnú slobodu sťažovateľa. V danom prípade nejde o excesívnu prax väzobných súdov, ktorej výsledky by ústavný súd, reagujúc na genericky obdobné sťažnostné námietky, vyhodnocoval ako ústavne nekonformné. Ústavný súd poukazuje predovšetkým na uznesenie č. k. IV. ÚS 523/2012-7 z 25. októbra 2012, v ktorom prípade rozhodol Okresný súd Trenčín o vzatí sťažovateľa do väzby podľa vtedajšieho § 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku [teraz § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku] uznesením sp. zn. 2T/90/2011 z 25. novembra 2011, pričom výkon trestu odňatia slobody uloženého sťažovateľovi v inej trestnej veci mal končiť 17. decembra 2011. Hoci Okresný súd Trenčín určil nesprávny dátum ukončenia výkonu avizovaného trestu (16. decembra 2011), Krajský súd v Trenčíne uvedený nedostatok reparoval postupom podľa § 194 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku uznesením sp. zn. 3Tos/108/2011 z 13. decembra 2011, teda (na rozdiel od sťažovateľovej veci) ešte pred ukončením výkonu trestu odňatia slobody, a to tak, že nastúpenie výkonu väzby upál na okamih prepustenia sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu preto nevyplývajú signály, ktoré by boli príčinou jeho arbitrárnosti alebo nepreskúmateľnosti. Neexistuje preto ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do uznesenia krajského súdu zasiahol.

15. K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy ústavný súd, odvolávajúc sa na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. III. ÚS 282/2020, III. ÚS 506/2023, IV. ÚS 383/08), uvádza, že toto ustanovenie má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tento článok ústavy je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti nepovažuje

za potrebné vyslovovať porušenie tohto článku ústavy v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. napr. III. ÚS 506/2023).

16. Sťažovateľ je napokon názoru, že v jeho veci došlo aj k porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy. Ústavný súd podotýka, že predmetné ustanovenie nie je v právnej veci sťažovateľa aplikovateľné. Článok 46 ods. 2 ústavy garantuje základné právo na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy v správnom súdnictve. O to v sťažovateľovej veci nejde. Uznesenie krajského súdu, ktoré je výsledkom rozhodovacej praxe v trestnom konaní, nemá žiaden súvis s avizovaným základným právom, ktorého uplatnenie predpokladá postup správneho súdu. Ak sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy a nejde o externú kontrolu verejnej správy realizovanú správnym súdom, ústavný súd ústavnú sťažnosť stabilne odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť (m. m. napr. II. ÚS 89/08, III. ÚS 507/2017, III. ÚS 485/2021, III. ÚS 389/2023, III. ÚS 506/2023).

17. So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že uznesenie krajského súdu nesignalizuje možnosť porušenia základných práv sťažovateľa uvedených v záhlaví tohto uznesenia, z čoho rezultuje, že dôvodnosť predmetnej časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný súd v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2024

Peter Molnár
predseda senátu